

**VEROHALLINNON SYSTEEMITYÖN JA ATK-KONSULTOINTIPALVELUJEN HANKINNAT**

Suomen hankintalainsäädäntö perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön ja hankinta-asetukset on laadittu EU:n direktiivien jaottelun mukaan. Tavara- ja palveluhankinnat on suoritettava valtiontalouden kannalta edullisesti. Hankintalainsäädännön pääperiaatteita ovat lisäksi kilpailun aikaansaaminen, tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu sekä julkisuus ja avoimuus. Suurista eli ns. kynnysarvon ylittävistä hankinnoista on säädetty erillisellä asetuksella, jonka nojalla ne on kilpailutettava EU:n laajuisesti.

Verohallinnon tietojärjestelmien systeemyöpalvelujen ja tukijärjestelmien konsultointipalvelujen hankintojen kokonaismäärä oli vuonna 2001 noin 33 miljoonaa euroa (noin 196 milj. mk). Näistä hankinnoista noin 66 % oli tehty Tietokarhu Oy:ltä, joka on Suomen valtion ja TietoEnator Corporation Oyj:n omistama yhteisyritys.

Tarkastuksen päätavoitteena oli selvittää, onko verohallinnon systeemyö- ja atk-konsulttipalvelujen hankinnoissa noudatettu voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä. Tarkastus kohdennettiin edellä mainittujen hankintojen ohjeistukseen, hankintasuunnitteluun sekä hankintojen toteuttamiseen verohallinnossa yleensä sekä kolmen yksittäisen hankintaprosessin toteuttamiseen.

Kaikkia verohallinnon systeemyö- ja atk-konsulttipalveluhankintoja ei oltu kilpailutettu lainkaan tai hankintalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Myös pitkäaikaiset, toistaiseksi voimassa olevat palvelusopimukset tulisi kilpailuttaa aika ajoin uudelleen esimerkiksi sopimusehtojen uudistamisen yhteydessä. Perustelut siitä, miksi hankinnassa on käytetty neuvottelumenettelyä tai muu kuin arvostaan vähäinen hankinta on tehty ilman tarjouskilpailua, on merkittävä hankinta-asiakirjoihin.

Hankintaprosessit tulisi dokumentoida ja hankinta-asiakirjat arkistoida siten, että kunkin hankintaprosessin kaikki toteutusvaiheet voidaan jälkikäteen näyttää toteen.

Tällöin voitaisiin lisäksi paremmin seurata hankintojen suunnittelua, hankintaprosessin etenemistä ja kustannustehokkuutta sekä varmistua siitä, että hankintalainsäädännön edellyttämät ilmoitusmenettelyt tulevat suoritetuiksi.

Hankintalainsäädäntöä tulisi täsmentää sidosyrityksiltä tehtävien ns. in-house -hankintojen osalta siten, että menettelysäädökset kattavat koko julkisen sektorin hankintatoiminnan.